

गङ्गा-जिह्वा

સેખરનાં પુસ્તકો :

- ૧ રસ-ગીતો
- ૨ વાતોતું વન
- ૩ સંસાર-એક નાટક
- ૪ મત્સ્યગંધા અને ખીન્ન નાટકો*
- ૫ માલાદેવી અને ખીન્ન નાટકો
- ૬ શકુન્તલા રસદર્શન-ત્રિઅંકી નાટક
- ૭ રસ-અંજલિ
- ૮ કીર્તિદાને કમળના પત્રો (ટૂંક સમયમાં પ્રગટ થશે)
- ૯ શૈવાલિની અને ખીન્ન નાટકો "
- ૧૦ આપણા મહાજનો અને ખીન્ન લેખો "
- ૧૧ છૂટા છવાયા લેખો "

જ્યાં નાટક સુંબઈ યુનિવર્સિટીએ એમ.એ.ની
પરિક્ષા માટે ગ્રાન્ટ પુસ્તક તરીકે નક્કી કર્યું છે.

મુદ્રણસ્થાન: જૈનાનંદ પ્રી. પ્રેસ, દરિયા મહેલ, સુરત.

મુદ્રક: શા. મોહનલાલ મગનલાલ બદામી

૧૯૫૩

દિવાળી

(૨૧મી)

: આવૃત્તિ પહેલી :

: દિસેબર ૧૯૭૫ :

: પ્રત ૧૧૦૦ :

: મૂલ્ય ~~રૂ. ૩૦૦~~ : ૩૦૦ રૂ.

: સર્વ દક્ષ લેખકને સ્વાધીન :

૧૯૮૭૬

પ્રકાશક:
મુખ્યમંત્રી સામનાથ ભટ્ટ.

સ્વ. સૌ. ખેન અનિસદ્મીને:

તું વિરાટે લીન થઈ ગઈ, છે ખની વિશ્વજ્યાતિ,
તોયે અંખે ઉર ગરીબદુઃ, “ખેન” કાઢી ખોલવાને.

મહાશક્તિનાં હૃદય વસતી, યોમની તું વિહારી,
હું તારું હું જગતભરની સર્વ સમૃદ્ધિ તારી,

તોયે તારાં પદ કમળમાં અર્પું આ અંજસિ દુ
અશ્રુભીંત્યાં ઉર-ઉમળકે ખેન દેજે સ્વીકારી.

કાઠિયાવાડથી માંડી મુંબઈ સુધીના ગુજરાતમાં સ્થળ સ્થળની
 સુન્દરીઓના રૂપરંગ જુદા છે, એમ અનુભવીઓ કહે છે. કવિ ન્હાનાલાલે
 “આવો, આવોને સખિઓ”વાળા પ્રસિદ્ધ રાસમાં એની સચિસ્તર ચાલી
 આપી છે. જેમ આ રૂપરંગ જુદા છે તેમ તહેમને પ્રિય થએલા ઢાળોની
 ભાત અને તરેહ પણ જુદી છે.....ઓછે વત્તે અંશે તો એકજ સ્થળની
 અક્ષિતઓમાં પણ આ કૃત્તિભેદ દૃષ્ટિએ પડે છે. મહારા પરિચયના એક
 સન્નારીને મંદ અનિલ જેવી મધુર, સૌમ્ય અને કૈંક કદપનામય, સંગીતના
 ઊંટણાવાળી હલક પ્રિય છે; બીજી તર્ફે લગભગ એટલાંજ શિક્ષણ અને
 સંસ્કારવાળાં એક રસિક કુમારિકાને યૌવનના ઉછાળા જેવી ગતિ ને વિદ્યુતના
 ચમકારા જેવી કદપના વધારે રૂચે છે; વળી, કોઈને હંસ પેઠે ઝૂલવું છે ને
 કોઈને હરિણ પેઠે કૂદવું છે. એ તો એવુંજ હોય છે; કોઈને જાઈ તો કોઈને
 જાસંવતિ પ્રિય હોય છે; ગુલાબની મુગંધે કે પદ્મના પરિમલથી કોઈની
 રસતૃષ્ણા ઊંચે છે તો કોઈને બટમોગરાની મહેકથી લહેર આવે છે...આવાં
 સિન્ન સિન્ન રંગરાગના સમગ્ર વાચકવૃંદને એક સામટી અનુકૂળ થાય એવી
 સામગ્રિ એક ન્હાના સંગ્રહમાં આપી શકવી એ જોટલું કાંઈ પણ લેખક
 માટે અધર્મ છે. તેટલો લેખકનો સંકોચ સહજ છે. આ કારણે આ સંગ્રહ
 પડતરમાં નાંખવાનો વિચાર કૈંક થતો હતો; પરંતુ આ પૈકી કેટલાક રાસ
 વિષે સિત્ત સિત્ત દક્ષા, સંસ્કાર અને સ્વભાવના વાચક-શ્રોતાઓનો તાજેતરમાં
 જુદા જુદા પ્રસંગોએ પરોક્ષ કે અપરોક્ષ અભિપ્રાય સાંભળ્યા પછી એ
 સંકોચ કૈંક અંશે દૂર થાય છે અને પરિણામે આ સંગ્રહ ગુજરાતની રસિક
 સુન્દરીઓ સમક્ષ-એમની રસરુચિ-થોડી ઘણી પણ સંતોષ પામશે એવી
 હમેદ માથે-રજુ કરૂં.

રાસ એટલે ગુજરાતી સુન્દરીના હૃદયની ગુપ્ત-અગુપ્ત રસોર્મિની લહરિઓ. એની હીંચ, એનો ઝોક, એના તરંગો, એનાં તાલ અને ડોલન-એ સર્વ, સુન્દરીના ઉર ઉમળકાની કારિગિરી છે. તે છતાં આજકાલ સંગીતના શિક્ષકો કે ઉસ્તાદો પાસે રાસના નવા ઢાળ કેંક ઉસ્તાદી તરેહમાં ખેસાડવાની પ્રથા પડતી જાય છે. એથી રાસમાં સંગીતની ઝમક આવશે પણ ગરબાની હલક ઓછી થશે એવો ભય રહે છે.

આ રાસ લગભગ એકજ મહિનામાં રચાયેલા; એટલે ધ્વનિ, વિચાર કે વાતાવરણનો આકાશ ધુમ્મટ કોઇકવાર કેંક અશે એકજ રહેલો લાગે તો રસદેશવિદો તે નભાવી લેશે એવી આશા છે.

એક તત્ત્વવિવેચક કહે છે કે જીવનમાં બધું આકસ્મિક બને છે. એ તો કોણ જાણે. પરંતુ આ રાસની શરૂઆત તો આકસ્મિક થઇ હતી. મહારી એક નહાનકડી મિત્ર-ચિ નસિની ત્રિવેદીએ એકવાર એક જૂના રાસને નવા ઢાળમાં ગાઇ સંભળાવ્યો. એ ઢાળ મધુર અને આકર્ષક લાગ્યો-અને ત્યારથી આ સંગ્રહનું ખાતમુહૂર્ત થયું. તે પછી કેટલીક સંસ્થાઓ તર્ફ જયન્તી તથા વાર્ષિક ઉત્સવો માટે રાસની માંગણી થઈ...આ પ્રસંગે ચિ. નસિન પ્રત્યેનું ઋણ સ્વીકારું છું.

આ સંગ્રહના થોડાક રાસના ઢાળ નવા છે. તેમાં કેટલાક ઢાળ સરળ છે. એટલે તેના સ્વરાંક આખ્યા નથી. બીજા કેટલાક અમૂક ઢાળમાં આકર્ષક થશે એમ લાગવાથી તેના સ્વરાંક આખ્યા છે. મહારાં મિત્ર, શ્રી. મહેન દુમુદિની ત્રિવેદીએ અસ્વસ્થ પ્રકૃતિ, અને બીજા જરૂરી વ્યવસાય છતાં, ‘કહાન નહિ હુ પ્રજનારી રે’, ‘પનિહારી’, ‘દાગુનના દિન જાય’; ‘મુકિતનાં અધીર’ તથા ‘વસન્ત’ના સ્વરાંક અતિશય ઉતાવળે કરી આખ્યા તે બદલ એમનો અત્યંત ઋણી છું. તેમજ બાકીના સ્વરાંક કરી આપવા માટે તથા બીજી રીતે મદદ આપવા માટે મહારા મિત્ર, ભાઈ કંચનલાલ મામાવાળાનો સહયોગ આભાર માનું છું. છેવટે આ સંગ્રહનું પ્રકાશન ઉમંગલેર માથે લેવા માટે શ્રી. મૂળશંકરનો તથા કાળજીપૂર્વક એનું મુદ્રણ કરવા માટે શ્રી. મોહનલાલ બદામીનો આભાર માનું છું.

ગોપીપરું, સુરત.

ડિસેમ્બર ૧૯૩૫.

212-210812

આર્યકુમારી

[ઢાળ: હું રે રણારણ હો, જોફળ ગામની]

હું રે કુમારી હો, આર્યોનાં ફૂળની

રમવી હો કુદડી અનંત,

કુમારી હો, આર્યોનાં ફૂળની.

મહારે ઉછંગે હો, રામ ને કૃષ્ણ રમ્યા'તા,

એથી ચે ઉચ્ચ અભિલાષ-કુમારી હો.

મહારે આંગણિયે હો, બાર બાર સૂર્યો પ્રકાશ્યા,

એટલાંથી કોડ ના પૂરાય-કુમારી હો.

મહારે તો રચવાં હો વિશ્વો વિરાટ કે'

પૃથ્વીમાં ચિત્ત ના સમાય-કુમારી હો.

મહારાં તો સ્વપ્ને હો, પરિવ્રજા લાગે અધુરો

આદિ હું માયા સ્વરૂપ-કુમારી હો.

૧૬૮૭૬

કે વીમનચલન ચ ગણદાસ ચ ગણદાસ
ગુજરાતી સાહિત્ય પરિષદ

શાસ ૨

એ ચન્દ્રમા

તેજનાં અમૃતે સુહાતો,

એ ચન્દ્રમા,

જેને, રેહિણિ, પેલો આવ્યો

આયુષ્ય કુલ શું, મુન્દરીનાં સ્મિતશું,

અબ્રલરી અમી લાવ્યો, એ ચન્દ્રમા, જેને

રસની કુંપેરો વીણી વીણી લાવી,

અનન્ત એ મલકાયો, એ ચન્દ્રમા, જેને

સ્નેહે ભર્યાં એનાં હાસ્યે લસન્તો,

આનંદ તો ના સમાયો, એ ચન્દ્રમા, જેને

જગની આશા ને જગના ઉદ્ધાસો,

ઝીલતાં એય ઝીલાયો, એ ચન્દ્રમા, જેને

સંધ્યાનાં ગીત

[ઢાળ: તરસ્યાં સૌ મુક્તિનાં અધીરાં]

સંધ્યાનાં ગીત એ મધુરાં
સખીરી આજ ગગને ભુઓરે

સૃષ્ટિનાં સ્વપ્ન શાં અમોલાં
સખીરી આજ અમથાં ઝૂરે—

દિગ્ કુમારી કોડથી રમન્ત નૃત્ય-રાસ જે
રણુકે અતન્તમાં તુપૂર
હારે સખિ અમથાં ઝૂરે

દૈવી સિતારી લઈ કરે, નવાં રચન્ત સૂર એ
આત્માનાં વેન એ પ્રકુલ્લ
હારે સખિ અમથાં ઝૂરે

ઝીણી મૃદુલ ઓઢણી નભે પ્રસારે ચિત્ર કે
મેઘના ધનુષ્ય શા સુરંગ
હારે સખિ અમથાં ઝૂરે

વૈભવો સમઘટિના ઉપહાર વેરતી બધે
વિશ્વને તેડતી સુદુર
હારે સખિ અમથાં જૂરે।

શ્રમિત પ્રકૃતિ ઉરે ઉદલાસ આશ કું ભરી
રજનીનો કોલ એ સ્મરન્ત
હારે સખિ અમથાં જૂરે।

સંસારના વિરાગની સ્મૃતિ ભૂલાવી એ રહી
રસિકો રસ-રાત્રીએ વહન્ત
હારે સખિ અમથાં જૂરે।

અનંગ, અન્દ્ર નહોતરી, ત્યજાવતી એ રૂસાણાં
રસિયાં મધુદર્શને અધીર
હારે સખિ અમથાં જૂરે।

કહાન, નહિ હું પ્રજનારી રે

કેડા મેલો, કેડા મેલો,

કહાન નહિ હું પ્રજનારી રે—

કૂળમાની છું, સતી નારીરે,

આર્ય કૃલે હું વસનારી રે, કેડા મેલો

ચન્દ્રી તારા તોરણ શુભ્યાં,

દિવ્ય કુસુમ લણનારી,

કેડા મેલો, કેડા મેલો,

ગિરિશૃંગે હું રમનારીરે, કેડા મેલો

અમૃત અંજલિ ભરી ભરી વેરં,

દધિશું ના લલનારી,

કેડા મેલો, કેડા મેલો,

સ્વર્ગ નવીન હું રચનારીરે, કેડા મેલો

વિશ્વ સમૃદ્ધિ હર નહિ રાચે,

નહિ હું ગોપ કુમારી,

કેડા મેલો, કેડા મેલો,

સ્વપ્નસંગ હું ફરનારીરે, કેડા મેલો

ખંસી નાદથી મુગ્ધ નહિ થાઉં,

નહિ હું નટની નારી,

કેડા મેલો, કેડા મેલો,

આત્મસૂરો હું પૂરનારી રે, કેડા મેલો

અનન્તના હિન્ડોલે

હર હર ના, એ પ્રહ્લનો ઉતારો, હો જોગીરાજ
અહાલેક લેખ ના ઉતારશે

હર હર ના, જરીયે હર કંઈ ના,
અનાદિ એ વિસામો, હો જોગીરાજ,
કૈવલ્ય મંત્ર ના વિસારશે

સાવ સામે, ઉદ્યાસ્ત જ્યાં વિરામે,
ત્યાં કાલનો કિનારો, હો જોગીરાજ,
વેદિનો અગ્નિ ના ખૂઝાવશે

જીવ જંગે 'સંસાર રમ્ય લીલા,
એ સ્વપ્નની કલાઓ, હો જોગીરાજ,
માયાનો રંગ નહિ ધારશે

પૂર લવનાં શમ્યાં, હો સાવ સામે
દિગન્તમાં મિનારો, હો જોગીરાજ,
અંચલો ન ગેરનો લિંબવશે

પૂર્ણ જ્યોતિ અનન્ત ત્યાં પ્રકાશે,
અનન્તના હિન્ડોલે, હો જોગીરાજ,
ચૈતન્ય પ્રહ્લમાં વિરામજો

પનિહારી

નમી સંધ્યા, સરોવર તીરે

ઘડુલી લઈ શિરે

વિલસન્ત સહ પનિહારી

મનહર અનિલ કુંજ કુલની સુવાસ વહે

રમતાં સુરંગ પાંખી કરતાં કલ્લોલ ત્યાં

પુષ્પો સૌ દેહ લચી ડાલે, અખોલ ખોલ ખોલે

વિલસન્ત સહ પનિહારી

મહલર ડોકિલ રંગરાગના ઉલ્લાસ ભરે

જળમાં સુહન્ત રમ્ય પક્ષો પ્રકુલતાં

હંસો સૌ રંગ મસ્ત જૂલે, સલિલ ઉર ડાલે

વિલસન્ત સહ પનિહારી

દેવ સૌ રમન્ત હોરી આલમાં ગુલાલ ઉડે

કિન્નરો શાં ગીત-ધ્વનિ ગુંજે દશ દિશમાં

વિશ્વો સૌ તાલ દઈ જૂલે, અનંત કાલ ડાલે

વિલસન્ત સહ પનિહારી

રસધરે વસન્ત ઉર ઉરમાં રસદહાણુ કરે

રસના ઉમંગી સર્વ રમતાં સુહાગી ત્યાં

રસિયાં સૌ અંગ અંગ ડાલે, સમષ્ટિ સર્વ ડાલે

વિલસન્ત સહ પનિહારી

રાષ્ટ્રસંઘનો ઉત્સવ

[કાળ: આજે ઉત્સવ કુશહોતનો]

આજે ઉત્સવ રાષ્ટ્રસંઘનો :

માત ભારતી પ્રસન્ન (૨)

આજે ઉત્સવ રાષ્ટ્રસંઘનો—

ઉઠે ધીર્તિ દિગન્ત (૨)

આજે ઉત્સવ રાષ્ટ્રસંઘનો—

પ્રારબ્ધપૂર શા સંકલ્પ લબ્ધ આદર્યા

અણુઅણુમાં ધર્મ એ વહન્ત

આજે ઉત્સવ રાષ્ટ્રસંઘનો—

આત્મદાન પ્રાણનાં સ્કુરન્ત દિવ્ય સૌરભો

જન્મ જન્મે જીવ એ સ્મરન્ત

આજે ઉત્સવ રાષ્ટ્રસંઘનો—

પ્રેમની સંજીવની શી મહોરી રમ્ય મંજરી

ઉરઉરમાં પ્રગટે વસન્ત

આજે ઉત્સવ રાષ્ટ્રસંઘનો—

વિશ્વમાં ગભીર એની ગાજી લેરી ઘોષણા

સાગરની પાર એ ઉડન્ત

આજે ઉત્સવ રાષ્ટ્રસંઘનો—

પ્રેમ-શૌર્ય મંત્રના જગન્ત દેવી તાલ એ

ગીતમુગ્ધ સૃષ્ટિ સૌ ઝીલન્ત

આજે ઉત્સવ રાષ્ટ્રસંઘનો—

દ્રાગુનનાં દિન જાય

હારે સખિ દ્રાગુન આ વહો જાય

હારે સખિ દ્રાગુનના દિન ચાર

હારે સખિ દ્રાગુનના દિન જાય

મહે'કે આ કુલડાં ને ઝૂંકયું આ ઝુંજ જે (૨)

ઉરનું ઉરમાં સમાય

હારે સખિ દ્રાગુનના દિન જાય.

સૂની આ ચકવાકી, રોતો પપૈયો (૨)

વિરહનાં દુઃખ ના ખમાય

હારે સખિ દ્રાગુનના દિન જાય.

ચાર રહ્યાં કુલ ને ચાલ્યો વસન્ત આ (૨)

નેણુનાં નીર વહ્યાં જાય

હારે સખિ દ્રાગુનના દિન જાય.

દેવકુંજની કુલકુમારી

[કાળ : હું'રે કુમારી હો, આર્યોનાં કુંજની]

કુલની કુમારી હું, દેવોનાં કુંજની
કુલડાં હો મહારાં અમોલ
કુમારી હું દેવોનાં કુંજની.

મહારાં તો કુલડે હો જન્મેનાં પુન્ય છે
નિદ્રાવશ બાળનાં એ સ્મિત—કુમારી હું.

મહારાં તો કુલડે હો, મીઠાં અમૃત છે
બહાલાંનાં સ્વપ્ન એ પ્રકૃલ્લ—કુમારી હું.

મહારાં તો કુલડે હો, મોંઘી પરાગ છે
નીતરી કૌમારની સુહાગ—કુમારી હું.

મહારાં તો કુલડે હો, ચન્દ્રીયે લાજતી
સબ્યો એ પ્રેમના અબોલ—કુમારી હું.

મુક્તિનાં અધીર

તરત્યાં ઐ મુક્તિનાં અધીર

ગરૂડરાજ જાહેરા ઉડો રે

વિલંબ ના હવે લગીરે

ગરૂડરાજ ગગને ઉડો રે—તરત્યાં.

સારતી દુઃખી ઉરે અકથ્ય પ્રાણુ વેદના

સગવાં થયાં એનાં ચીર

ગરૂડરાજ ગગને ઉડો રે—તરત્યાં.

દેશનાં વિશાળ ઉર ઉછળે છે ઉર્મિઓ

હૈયાનું મોંઘું એ હીર

ગરૂડરાજ ગગને ઉડો—તરત્યાં.

મુક્તિની અનંત આજ પ્રગટે છે ચેતના

જવલન્ત વીજ શી ત્વરિત

ગરૂડરાજ ગગને ઉડો—તરત્યાં.

પલક પલક દિશ થાય, બ્યોમ આકળું અતિ
 અનુકૂળ વાય છે અનિલ
 ગરૂડરાજ ગગને ઉડો—તરસ્યાં

આલમાં ઉગી રહ્યો અનસ્ત સૂર્ય ને, જરા
 થંભ્યો છે કાલનો પ્રવાહ
 ગરૂડરાજ ગગને ઉડો—તરસ્યાં

વિશ્વ વાટ નેતું ઉભું; વિરમ્યો છે વારિધિ
 નક્ષત્રો ગાય છે મધુર
 ગરૂડરાજ ગગને ઉડો—તરસ્યાં

—પિતૃઓ અતૃપ્ત હજી, લાગ્ય લેળ, ને ભલા,
 દેવનાં છે આશીર્વાચન
 ગરૂડરાજ ગગને ઉડો—તરસ્યાં

વ સ ન્ત

હારે સખિ ચાલો, મધુવન કુંજે
મધુની ઘોઘા ચાલો,

ઋતુના રંગ લઈએ

હારે સખિ ચાલો, વસન્ત આ અડેલો
રમન્ત કુંજ ખોળે, સમિરના હિન્ડોલો,

ઋતુના રંગ લઈએ

જેને સખિ બોલો, પાંચેયો ઉર ખોલો
નવરંગ દિશા ડોલો, મધૂર નૃત્ય ખેલો
હારે આમ્રકુંજે, મધુપ મસ્ત શુંજે
કેલક કંઠ ટહુકે ને વિવિગીત શુંજે

ઋતુના રંગ લઈએ

જેને સખિ બૂલી અગ્રોક વૃક્ષ ડાળો
રસમન્તી રંગબેલા વિહંગને હિંગાળે
હારે આલમૂલે, રમેન્દ્ર ચન્દ્ર બૂલે
આ અન્દિકા મુહાળી અમૃત વિરવ રેલે

ઋતુના રંગ લઈએ

જેને સખિ ખેલો, અનંગ હોરી ખેલો
મુવાસ વિશ્વ મહેકે, પ્રકૃતિ રંગ ખોલો
હારે સખિ ચાલો, વસન્ત દેવ પેલો
રસકુંજને મહલાવે ને ઉર સર્વ ડોલો

ઋતુના રંગ લઈએ

કોયલને સંદેશ

[હાથ: ના કે મધુરાં હાં હહાનાને, ગાગરિયાં ફેરી]

જાને જાહેનાં, કહે કોયલને

ગાને તું થોડી

એ સૂરો તો ઉર મૂઝાવે (૨)

કલ કર મન્દ કિશોરી હાં....હાં....ગાને

આકાંશે રસ-ચન્દ્ર ઉગ્યો આ (૨)

ઉભય થતાં મુજ વેરી હાં....હાં....ગાને

કેમે કરી કૃષ્ણ વ્રજ નહિ આવે (૨)

કઈ રીત ખેલું હોરી હાં...હાં....ગાને

મૈયાનાં ચર્ણે

મૈયા મહારી, તહારાં ચર્ણે જીવ્યું મરવું ધન્ય છે
મૈયા મહારી, તહારે ચર્ણે જૂક્યું મુજ આ શિર છે
શિર છે, આ કિર છે, આલમ ખધી ભરપૂર છે (૨)

તવ ચર્ણે જૂક્યું શિર છે

જૂક્યું મુજ આ શિર છે

સુહાગિ મૈયા, તહારાં ચર્ણે જૂક્યું મુજ આ શિર છે

જૂક્યા સાગર નીર છે

તવ ચર્ણે જૂક્યું વિશ્વ છે

નૂર છે, જગદીર છે, સંસારનું નવનીત છે (૨)

મૈયા મહારી, તહારે ચર્ણે વાર્યા ભવના લેખ છે

સુહાગિ મૈયા તહારાં ચર્ણે જીવવું મરવું ધન્ય છે

મૈયા મહારી, તહારે ચર્ણે વેર્યાં કોમળ કુલ છે

કુલ છે, આનંદ છે, કુદરત અતિ અણમૂલ છે (૨)

તવ ચર્ણે વેર્યાં કુલ છે

આખ્યાં કોમળ કુલ છે

સુહાગિ મૈયા, તહારાં ચર્ણે વેર્યાં કોમળ કુલ છે

શૂરા ક્ષત્રી કૂળ છે

તવ ચર્ણે સાધુ સંત છે

ધીર છે, પંડિત છે, મદમાતા તહારા વીર છે (૨)

મૈયા મહારી, તહારાં ચર્ણે, જૂક્યા બ્રહ્મા લેખ છે

સુહાગિ મૈયા, તહારે ચર્ણે, જીવ્યું જીવનું પુન્ય છે

મૈયા મહારી, તહારાં ચર્ણે, જીવ્યું મરવું ધન્ય છે

આ મંત્રણ

[દાળ: જગરે જગ સૂનારા]

આલ કરે પલકારા, હો—

આમંત્રે દિવ્ય મિનારા—

પલક પલક નલદામિની ચમકે

ગહન ગગન મૃદંગો ગાજે

જગ જગ રાચે, નીર ઉછાળે

પેલા દિવ્ય કિનારા—

હો આમંત્રે દેવ મિનારા

વદન વદન કુલ આંખડી ખોલે

નયન નયન રતિ જ્યોતિ વિલસે

બન વન ખોલે, રંગ ઉમંગે

ઉઠે રસની ધારા—

હો ચાલ અમી ઝીલનારા

ખેલો હોરી

ખેલો હોરી, ખેલો હોરી,
 રસિયા વિણ હું રમનારી રે
 રઢીયાળી હો, વ્રજનારી રે !
 રસરંગે હું મતવારી રે —ખેલો

ગહાલમ આજે પરવેર લાગ્યા (૨)
 જીદે હું લલનારી
 ખેલો હોરી, ખેલો હોરી,
 રસિયાશું ના નમનારી રે—ખેલો

ગહાલ તણું એણે મૂલ નહિ આંકયું (૨)
 રીસે હું વલનારી
 ખેલો હોરી, ખેલો હોરી,
 રસિયા શું હું વલનારી રે—ખેલો

આતમ ખોલ

આતમ-ખોલ, ખોળ્યો અનંતમાં
શેધી શેધીને હું તો થાકી, થાકી-
એ આતમખોલ, શોધ્યો અનંતમાં.

ગેળી એ આલના ઉંચાણમાં, શોધ્યો સખિ,
ગેળી આ આતમનાં ઉંડાણમાં, હારે સખિ
આતમખોલ ખોળ્યો અનંતમાં.

ઉંચા એ ગિરિઓના શૃંગમાં, શોધ્યો સખિ,
ઉંડા આ સાગરના નીરમાં હારે સખિ
આતમખોલ ખોળ્યો અનંતમાં.

ભાળ્યો ના વૃક્ષોના વૃન્દમાં, હારે સખિ
ભાળ્યો ના કોયલના કંઠમાં હારે સખિ,
આતમખોલ ખોળ્યો અનંતમાં.

દેખ્યો ના તીરથના ધામમાં, હારે સખિ
દેખ્યો એ પ્રીતમના નેણમાં હારે સખિ,
આતમખોલ ખોળ્યો અનંતમાં.

ભાભી

[ઢાળઃ ઝીણા ઝરમર વરસે મેહ]

મહારી ભાભી તો મોગરાની વેલ
 હેત એનાં હૈયે વસે
 એનાં વહને ઉમંગનો ફાલ
 હેત મહારે હૈયે વધે

અંગે લગ્નન્તી કેા વેલી લજમણી
 હૈયે રમે ઉર્મિ માળા રે
 હૈયે સખિ ખેલે વસન્ત અલખેલડી
 ખેલે, અખેલ, કેં કાલા
 હેા હેત મહારે હૈયે વધે

રમતી સુરંગ જાણે વાદળી ઉતારી,
 વિશ્વે પધારી ચન્દ્રખાલા રે
 આલે ચળકતી વીજળી રૂપેરી
 ચમકે સૌંદર્ય ફેરી જવાલા
 હેા હેત મહારે હૈયે વધે

નયણું મલકાવતી એ કુમકુમસોહામણી
 આનંદ દિશ દિશ વેરતી રે
 બહાલમ ધૂપાવ્યો એણે હૈયાના ગોખમાં
 ભૂલી, ભૂલીને રહેતી ગોતી
 હેા હેત મહારે હૈયે વધે

રાષ્ટ્રસભાનાં વારણાં

[ઢાળઃ આસો જઠયે, વર્ષા ઋતુનાં વારણે સખિ]

આવો લઈયે રાષ્ટ્રસભાનાં વારણાં સખિ
મનહર, મદહર અરિહલની સખિ-આવો.

ધાર્યું શસ્ત્ર ખડ્ગ સત્ય, અહિંસાનો મંત્ર સિદ્ધ
અપૂર્વ એ રંગ જમાવી રહી-આવો.

જાગ્યાં લોકો, વીતી રાત, જાગ્યાં વૃદ્ધો, નારી, ખાલ,
યુગ યુગનાં તિમિર જલાવી રહી-આવો.

વને* પહોંચી, વૃદ્ધ જ્ઞાને, તોયે યૌવન અંગે અંગે
શુલાલની ક્ષાગ ઉરાડી રહી-આવો.

પૂર્ણ પૂન્યે, ઉત્ત તપ, પૂર્ણ ધર્મે, લક્ષ્યવેધ
સ્વાતંત્ર્યની ધૂન મચાવી રહી-આવો.

નાદે લેરી પાન્યજન્ય, દિશા સર્વ એ ધૂજન્ત
સ્વરાજ્યનાં સૂર જગાવી રહી-આવો.

તેજે ભાતુ લર્ગવાન, લાગ્યે ચન્દ્ર કાન્તિમાન
મુક્તિનાં અમૃત ઝીલાવી રહી-આવો.

* દિન્તી મહારાજના એકાવન વર્ષની જયન્તીના સુવાર્ણ મહોત્સવ પ્રસંગે

આત્માનાં ગીત

[ટાળ: હૈયાનાં હોજ આ હેલે ચઢ્યા હો]

પ્રકૃતિ બ્રહ્માનાં પારણાં જૂલાવે
નિર્વાણ મંત્ર મહારે ગાવાંજી રે

માયા, અનન્ત વિશ્વ રાસે રમે આ
મહારે એ કુદડી જોવીજી રે
કશિ ને જીવ સૌ રમણે ચઢ્યા છે
બ્રમણમાં ચિત્ત નહિ પ્રોવાંજી રે

આત્માને જન્મના ફેરા ચઢ્યા છે
જીવની ધટમાળ મહારે છોડવીજી રે
પ્રેમના જીવાળ મહારે હૈયે વધ્યા છે
જગનાં આંસુડાં મહારે લૂંછવાંજી રે

આનંદ-જ્યોતિનો સાગર ખૂલ્યો છે
આનંદ તેજ મહારે વેરવાંજી રે
હું રે વિરાટને જૂલણે જૂલાવું
આત્માનાં ગીત હું તો ગાતીજી રે

રસગીતનો ઉત્સવ

[ઢાળ : આજે ઉત્સવ રાષ્ટ્ર સંધનો]

આજે ઉત્સવ રસગીતનો:

ગાય બાલિકા સુરંગ (૨)

આજે ઉત્સવ રસગીતનો.

સૂર તાલમાં રમન્ત (૨)

આજે ઉત્સવ રસગીતનો.

કિન્નરનાં ગાન શા કે અપ્સરાનાં નૃત્ય શા

મધુમધુરાં સૂર એ જગન્ત

આજે ઉત્સવ રસગીતનો.

તાલના હિન્ડોલ પૂર્ણ, રમ્ય કંઠ માધુરી

અણુઅણુમાં ચિત્ત સૌ પ્રસન્ન

આજે ઉત્સવ રસગીતનો.

ભાવ-ના ને ઊર્મિના ઉમંગ કંઠમાં ભર્યા

કેડિલ સૌ લાજથી લયન્ત

આજે ઉત્સવ રસગીતનો.

મેઘને ઉપાસંલ

[ઢાળ : ઓ વાંસલરી વેરણ થઈ લાગી જે વજની નારને]

ઓ મેઘ અલ્યા, ખાલી અહિં ગરજે જે શું લવલેશમાં ?
શું તોર કરે ? પૂર્વ સ્થિતિ જરી સ્મરને તું પલવાર તો.

તું તો અન્ય બળે કંઈ ઉર્ધ્વ ચઢ્યો
વિશ્વ લાવિએ અલ્પ કયું હસવું
અલ્યા, તે પર આવડું શું ફલવું ? ઓ મેઘ.

અમે ગિરિ શૃંગે વસતા ન્યારે
તું તો બંદી સમે અમને ઝૂકતો
અલ્યા, તેય છતાં નલમાં ફૂટતો ? ઓ મેઘ.

વસન્ત અહિં મલકાતી ફરી
તું તો આગ્યો અલ્યા, કંઈ લોલ કરી;
પછી આવડો ગર્વ ધરે શીઘ્રી ? ઓ મેઘ.

અહિં રાગ મહુરની ધૂન મચી
તવ જંગલ ગાઢ મહિં લમતો,
અલ્યા, આવડો શોર નહિ કરતો. ઓ મેઘ.

મૃદંગ અહિં તવ ગર્જન શાં
તવ વિદ્યુત શી અહિંયાં રમણીઃ
પછી આટલો ઘોર કરે? ખસની ઓ મેઘ.

તું તો કુંજ તણાં કુલગં હરતો
તો યે કલ્પદ્રુમો અહિં વાસ ભરે,
અલ્યા, મહેક વસન્તની નિત્ય વહે. ઓ મેઘ.

નહિ જળ-જન્મી નિત્ય ક્રાન્તિ રહે
અમ ભૂમિ અલ્યા, મણિ-તેજ ભરી,
પછી વ્યર્થે રહ્યો અલ્યા, આ તું મથી. ઓ મેઘ.

અલ્યા ભાગ્યનું ચક્ર સદા ફરતું
કયમ સત્ય તહને નહિ એય સૂઝે ?
અલ્યા, ભાગ્યનો દાવ તું હાર્યો હવે. ઓ મેઘ.

* તહારી વિદ્યુતસભી ચ રમણી, રમ્ય રંગે ધનુશા
તહારાં ગર્જન ગહીર મધુરું, ચાંગીતે ત્યાં મૃદંગો
જળ ઓપ્યો તું સમ મણિ ભૂમિ, તું સમા અગ્નિરૂપ્યા
પ્રાસાદો એ વિવિધ વિષયે, તહારી સ્પર્ધા કરે ત્યાં.—મેઘદૂત.

શ મ છાં

[કાળઃ રૂપલા રાત્રીમાં ઉપડે ઉરના આશનાં હો ખેન]

પેલાં કુંજન વનમાં ભોલે અધીરી કોકિલા હો ખેન
હુએ લગી કુલરાં હો ખેન

ભગે ત્યારે શમણાં વીત્યા મધુરા કાલનાં હો ખેન
અધુરા બહાલનાં હો ખેન

કાલ સખિ વહી એ ગયો ફૂર રહ્યો પગ એક
રસગોષ્ઠિ અધુરી રહી બોલ અબોલ અનેક

નલમાં વાદળ વેરી પ્રગટે રમતી આંદની હો ખેન
ઉગે નલ તારલી હો ખેન

ચિતમાં ત્યારે સ્મરતી રસગાથા ગતકાલની હો ખેન
મધુરા બહાલની હો ખેન

દાન સખિ દિલનાં દીધાં, કોલ કર્યા ય અભંગ
ગૂથ્યાં આત્મા નેહથી, નેન લીધા નવરંગ

ધેરાં ઉરના વનમાં વરસે અમીની અંજલિ હો ખેન
જૂલે રસવલ્લરી હો ખેન

ફર ફર વસતા મેઘા અતિથિની રસમંજરી હો ખેન
ઝીલું રસ અંજલિ હો ખેન

હૈયું અલિ ડાલે છે

સારું આ વિશ્વ અલિ ડાલે છે

ડાલે છે મોર ને ડાલે છે ઢલ કું,

ડાલે આ કુલડાં અખોલ

હૈયું અલિ ડાલે છે.

ગરવી ગુજરાતણુ ગરબે ય ડાલે,

ડાલે એ દેહનો હિન્ડોલ

હૈયું અલિ ડાલે છે.

ઝૂલે છે આલ ને સાગર ઝૂલે છે

ઝૂલે શૂરાની તલવાર

હૈયું અલિ ડાલે છે.

મન્દિરે દેવનાં પારણાં ય ઝૂલે

ઝૂલે છે માતાનાં બાળ

હૈયું અલિ ડાલે છે.

બોલે ડોકિલ ને પપૈયો કું બોલે

હૈયે છે બહાલમના બહાલ

હૈયું અલિ ડાલે છે.

વેદના ઋષિઓ દેવમંત્ર બોલે

ગાજે આ કાળની કરતાલ

હૈયું અલિ ડાલે છે.

પ્રીતમ સાંભરે રે

[ઢાળ: હું તો ઢાલે રમું ને હરિ સાંભરે રે]

હું તો કુંજે રમું ને પ્રીતમ સાંભરે રે
મહારાં કુલડાં તો હસી હસી જાય રે—હુંતો

હું તો જૂલે જૂલું ને પ્રીતમ સાંભરે રે
મહારો જૂલો તો આલ ચઢી જાય રે—હુંતો

હું તો ગરબે રમું ને પ્રીતમ સાંભરે રે
મહારા કંઠના આ સૂર લયી જાય રે—હુંતો

હુંતો ચન્દ્ર ન્યાળું ને પ્રીતમ સાંભરે રે
મહારું હેત તો ઢળી ઢળી જાય રે—હુંતો

હું તો સૂર્ય દેખું ને પ્રીતમ સાંભરે રે
મહારાં નેણુ તો નમી નમી જાય રે—હુંતો

હું તો હરિ લબ્ધું ને પ્રીતમ સાંભરે રે
મહારું ચિત્ત દેવ-મંત્ર ભૂલી જાય રે—હુંતો

હું તો પ્રીતમ પેણું, ને કંઈ ન સાંભરે રે
મહારું હૈયું તો લળી લળી જાય રે—હુંતો

રસ તોરણે ચન્દ્રિકા

[ઢાળ: મોરલી તો ચાલી રંગ રસણે રે]

ચન્દ્રિકા તો આવી રસ તોરણે રે
 સૌથે વધાવો એને અખિલ ગુલાલે
 કોણ વધાવે એને અખિલ ગુલાલે ?
 શ્વેત રંગવાળી એ તો નહિ રે વધાવું—
 શું ! વારુ, હાં ?ચન્દ્રિકા.

સૌથે વધાવો એને કુલની સુવાસે
 કોણ વધાવે એને કુલની સુવાસે
 અમી રંગ છાંટે એ તો: નહિ રે વધાવું
 ના, નહિ રે, નહિ નહિ....ચન્દ્રિકા.

સૌથે વધાવો એને આશા ઉલ્લાસે
 કોણ વધાવે એને આશા ઉલ્લાસે ?
 પવરંગી આશાઓ તો નહિ રે વધાવું
 હાં, કેવાં ? હાં હાં....ચન્દ્રિકા.

સૌથે વધાવા જાય રસસુન્દરી
 ખાટી રહી એક મજ અલખેલી
 શ્યામ રંગવાળી હું તો નહિ રે વધાવું
 શું ? ઓહો ! જો, જો....ચન્દ્રિકા.

નંદકુંવરની પ્રીત

[મનમોહનની વાંસળી વાગી એ દાળમાં તેમજ
માલકોસની છાયામાં પણ ગાઈ શકાય છે]

હાં-નંદકુંવર શું પ્રીત થઈ (ર)
યસુના તટ સાવ હું એક રહી-હાં.

નહિ સંગ કરે, નહિ વાત લહે
રમનાર બધી ભૂલી રંગ ગઈ-હાં.

નહિ દોષ જુએ કોઈ આપ તણે
મજમાં બદનામ હું પૂરી થઈ-હાં.

તોય કહાન નહિ ચિત્તથી વિસર્યો
ઉર વાંસલડી અતિ ગાજી રહી-હાં.

કંઈ ભૂલ અતિશય મેંય કરી
પલવાર નહિ તોય વેર ટકી-હાં.

કોઈ એક કહો સઉ લાખ કહો
બનનાર બધી થઈ આજ ચુકી-
બનનાર બધી થઈ બાકી નહિ-હાં.

માતૃભૂમિ ઉરથી વધાવો

ખાત્રુડાં ભારતીનાં આવો

હો, માતૃભૂમિ ઉરથી વધાવો—ખાત્રુડાં.

મ્હોર્યા આ કુંજ શા

મ્હેંકયા વસન્ત શા

આર્યોનાં કૃષ્ણને દીધાવો

હો, માતૃભૂમિ ઉરથી વધાવો—ખાત્રુડાં.

હૈયાનો દહાવ એક

જીવનનો ઝોક એક

માતાની કૃષ્ણને દીધાવો

હો, માતૃભૂમિ ઉરથી વધાવો—ખાત્રુડાં

પૃથ્વીના માનદંડ *

હિમાદ્રિ શા અખંડ

ભૂલ્યાં આ વિશ્વને ઉદ્ધારો

હો, માતૃભૂમિ ઉરથી વધાવો—ખાત્રુડાં

જહનવીના વિશ્વવંદ્ય

પુણ્યોદક શા અહિં

સુકિતનાં નીરને વહાવો

હો, માતૃભૂમિ ઉરથી વધાવો—ખાત્રુડાં

૧૧

શાશ્વત સંવનન

[ઠાળ: મા પાવા ને ગઢથી ઉતર્યાં મહાપ્રાણિ મા]

બુઝો બુઝો જગતના લોક, રજની બોલે આઃ
એની શાશ્વત છે દ્રશ્યાદ, રજની રોતી આ.
જ્યારે સરજયાં પ્રહ્લાંડ, ચન્દ્ર નીકાળ્યો આઃ
થઈ ચન્દ્ર શું નૌતમ પ્રીત, નભનાં આંગણમાં.
પ્રતિ સંધ્યા આવે આભ, અંગ મહુલાવે ત્યાંઃ
મહા યૌવનનો શણગાર, વિશ્વ ઝૂલાવે ત્યાં.
વધે રજની અંગ ઉમંગ, ચન્દ્ર રીસાતે ત્યાંઃ
પછી રજની રીસ ભરાય, ચન્દ્ર પધારે ત્યાં.
સંવનન આ દિવ્ય અપૂર્વ, ભાળ્યું પ્રહ્લાંડિઃ
સૂર, ગાંધર્વો, દિગ્પાળ, મુખ્ય ધયાં સૌએ.
સૌ ભાન ભૂડ્યાં, ચઢ્યું ઘેન, રસની છેગલીત્યાંઃ
સૌ બોલી રહ્યાં તત્કાળ, “શાશ્વત રહેજો આ”.
સંવનન ચાલે નિત્ય, કંઈ એ દિનથી ત્યાંઃ
પ્રાણિ-રજની લગ્ન ન થાય, રસનાં પૂર વહ્યાં.
મૃદુ આંઝર રણુકે વિશ્વ, રજની બોલે આઃ
એણે એાઢયાં શ્યામલ ચીર, રજની રોતી આ.
રસચન્દ્રને આપે સાદ, રજની બોલે આઃ
એને ઉર અનંગની પીડ, રજની રોતી આ.
રહ્યા અણપૂર્યા અભિલાષ, રજની બોલે આઃ
યુગ યુગના એ ઉકળાટ, રજની રોતી આ.

રામ રૂઝે

વેણીનાં કુલ

હો જૂદી પડ્યાં મહારી વેણીનાં કુલ
હો કુલ દેશો ? હો કુલ દેશો ?
જૂદી પડ્યાં મહારી વેણીનાં કુલ
હો જૂદી પડ્યાં મહારી વેણીનાં કુલ

વેણી ધીરથી ઉપાડો
ધીમે પાંખડીઓ ઉઘાડો
કયું કુલ લેશો ? ક'ઈ મૂલ દેશો ?
જૂદી પડ્યાં મહારી વેણીનાં કુલ
હો જૂદી પડ્યાં મહારી વેણીનાં કુલ

રમથી રસિયાં એ રમાડો
આંસુ લીંત્યાંને મનાવો
આંસુ નીર લહાશે ? ક્યાં દૂર જશે ?
જૂદી પડ્યાં મહારી વેણીનાં કુલ
હો જૂદી પડ્યાં મહારી વેણીનાં કુલ

રંગે રંગો તો નીહાળો
રમિયાં લાડથી લડાવો
કાં રંગ લેશો ? હો રંગ દેશો ?
જૂદી પડ્યાં મહારી વેણીનાં કુલ
હો જૂદી પડ્યાં મહારી વેણીનાં કુલ

અણુવિશ્વાસુ

[ઢાળઃ મેંદી રંગ લાગ્યો]

તેડે પ્રીતમ રસકુંજમાં
ગઈ હૃતિ સંદેશા સાથ રે
હૈયે ચિન્તા થતી.

દિશા અંધારી ગાઠ ને
દર, સૂનાં રહ્યાં રસકુંજ રે—હૈયે

મુગ્ધા હૃતિ, વળી યૌવના
મહારા પ્રીતમનું ચંચળ ચિત્ત રે—હૈયે

નેન બહાલમનાં કામણાં
હૃતિ અંગે વસન્તની મહેક રે—હૈયે

અનિલ વહે ચિત્તડોલ આ
મહારો બહાલમ જુગલ કિશોર રે—હૈયે

હૃતિ રસિયણ સોહામણી
એની રક્ષા કરો મહાદેવ રે—હૈયે

..

હૃતિ ત્વં તરુણી યુવા સ ચપલઃ ઐ ઉપરથી

રસ ૩૧

રસચન્દ્ર

પૂર્ણ ચન્દ્ર સોહિ શરદ આલલાની માંહ
 શરદ આલલાની માંહ
 કિરણ તેજનાં ભરાય

રંગ ચન્દ્ર શોભે શરદ આલલાની માંહ

પદ્મા હૂલાવતો એ અમૃત વરસાવતો

રસિયાં સુરંગ મલકાવતો—હાં રે

પૂર્ણ ચન્દ્ર સોહિ શરદ આલલાની માંહ

રસચન્દ્ર સોહિ હૃદય આલલાની માંહ

હૃદય આલલાની માંહ

હૃદય ગોખમાં ન માય

પ્રીતમ ચન્દ્ર શોભે હૃદય આલલાની માંહ

તેજે રમન્ત એ અંતર વિલાસતો

હરનાં આ સોણલાં વધારતો—હાં રે

પ્રીતમ રંગ સોહિ હૃદય આલલાની માંહ

રંગ કાઠ લેશો નહિ

મહારા અંતરમાં એક ગુપ્ત રાખું

એક ટેક રાખું

અન્ય સર્વ કહેવું અહો, કહેવું અહો

મહારા જીવનની આશ સર્વ આપું

પુન્ય સર્વ આપું

નામ તો જોડું નહિ, જોડું નહિ

હુંય યસુનાના રંગની સરેલી .

લેલી હું થયેલી

હર રંગ હેલી

રંગ તો લેવા નહિ, દેવા નહિ

હારે રંગ લેશો નહિ, દેશો નહિ

આત્માનાં જયરંગ

[ઢાળ: કાળની ખંજરીના ઝણકાર]

કાળની ઝણકે આ કરતાલ
ઝીલને આત્મના રણકાર

અવની હોલે પવન ફુંકાતો
આલ ભર્યો ઉકળાટ

નીર ઉછળે કળજીગ બેઠો આ
દૈત્યની આવી જમાત

નલમાં ઘેરો એ અંધાર
સૂણુને આત્માનો ટંકાર

દિશ દિશ જોલે, વિશ્વ સુહાતું
આજ ખુલ્યાં ઉર દ્વાર

યુગ ઉડતો, નવ સૂર્ય ઉગે, આ
થાયે જય જય કાર
ઉર જ્યોતિનો જયનાદ
સૂણુને આત્માનો રણકાર
ગાળે નલમાં રમ્ય મૃદંગ
ઝીલને આત્માના જયરંગ

મુક્તિનાં અધીર

રાગ: સારંગ

[સંધ્યાનાં ગીતનો ઢાળ પણ આ પ્રમાણે છે]

ત ર સ્યાં	— સૌ —	× મુ — કિત	નાં — અ
સાં ની સાં	— ની સાં રે	સાં ની રે સાં સાં	ની પ પ
ધી — રાં	— ગ —	ર — ડ	રા — જ
મ પ મપ	ની પ મ	રે મ રે	સા ની સા
જે — લા	— ઉ —	ડા — —	રે — —
ની સા રે	મ મ —	પ — —	ની પ મ
— — —	— — —	— — —	— — —
મ પ ની	સાં રે ની	સાં — —	— — —

અંતરે .

ખા — ર	તી — દુ	ખી — ઉ	રે — અ
મ — પ	ની — ની	સાં — સાં	સાં — સાં
ક — થ	પ્રા — છ	વે — દ	ના — —
ની — સાં	ની સાં રે મ રે	સાં રે ની	સાં — —
લ ગ વાં	— થ —	યાં — —	એ નાં —
પ રે રે	— રે સાં	ની સાં ની	રે ની સાં
ચી — —	ર — ગ —	ર — ડ	રા — જ
પ ની પ	ની પ મ	રે મ રે	સા ની સા
ગ ગ ને	— ઉ —	ડા — —	— — —
રે મ પ	ની સાં રે	સાં — —	સાં — —

વિલંબ ના હવે લગીરે-પહેલી લીટી પ્રમાણે

કહાન નહિ હું પ્રજનારીરે

મિશ્ર જય જયવંતી-હિત

x	°	x	°
કે - ડા	મે - લો	કે - ડા	મે - લો
પ રે રે	રેગ મપ ગમ	રે ગ રે	સા ની સા
કહા - ન	નહિ -	હું - -	પ્ર - જ
રે ગમ	પનીસાં	નીસાં રેસાં	ની ધમ પ
ના - -	રી - -	રે - -	- - -
રેગરે	સાનીસા	નીધમપમગ	રેગરેસાનીસા
કે - લ	મા - ની	હું - સ	તી - -
રે ગ રે	નીધમપ	પનીનીસાંરે	સાં - -
ના - રી	રે - -	આ - ય	કે લે -
સાંનીધ	મ પ -	પ સાં ની	ધ મ પ
હું - -	વ - સ	ના - રી	રે - -
ગમગ	પમગમ	રે ગ રે	સાનીસા

આંતરે

ચં - દ્રી	તા - રા	તો રે છુ	ગુથ્યા -
મ - મ	પ - ની	સાંસાંની	સાં સાં -
દિ - વ્ય	કે સુ મ	લ - છુ	ના - રી
પ રે ની	ધ મ પ	રે ગ રે	સાનીસા

પનિહારી

રાગ: મિશ્ર સારંગ

o	x	o	x
નમો-	સાં-ધ્યા	- સ -	રો - -
સાંસારેં	ની-સાં	-નીસારેં	નીસાં-
વ-ર	તી-રે	- ધ -	હુ-લી
પનીપ	મ-પ	-પમ	રે-મ
લ-ધ	શી-રે	-વિત્ર	સ-ન્ત
રેમપમ	રે-સા	-સાની	ની-ની
સ-હુ	પ-તિ	લા-	રી- -
ધ-ધ	મપની	સારેંની	સાં- -
- - -	મતલ	રગ-	નિ-ત
- - -	પધપ	નીધપ	મગમ
હું-જ	પુલની	-સુ-	વા-સ
ધમપ	રેગરે	મગરે	સાનીસા
વહે-	રમતાં	-સુ-	ર-ંગ
મરે-	સારેસા	મગમ	રેગરે
પં-ળી	કરતાં	-ક-	સ્ત્રો-લ
પ-પ	મપપ	નીની-	પનીરેં
ત્યાં -	પુ - ષ્યો	-સહુ	દે-હ
સાં- -	નીસાંસાં	નીસારેં	નીસાંસાં
લચી-	ડા-ત્રે	-ઝ-	ખો-લ
પનીપ	મ-પ	-પમ	રે-મ
ખો-લ	ખો-ત્રે	-વિત્ર	સ-ન્ત
રેમપમ	રે-સા	-સાની	ની-ની
સ-હુ	પ-તિ	લા-	રી- -
ધપધ	મપની	સારેંની	સાં- -

કાચુંનના દિન જાય

રાગ: હારી

x	•	x	•
હાં — રે	સ — ખી	દા — ગુ	— ન —
રે ગ રે	સા ની સા	સા — રે	— રે —
ના — —	દિ — ન	ચા — ર	— — —
ગ — —	મ પ મ	પ — પ	— — —

અંતરો

મહે — કે	— આ —	પુ — લ	હાં — ને
પ રે રે	— રે —	રે રે રે	ગાં રે ગાં
બુ — ડ્યું	— આ —	કું — જ	જો — —
સાં રે સાં ની	— પ —	પ ધ સાં	રે ગાં રે
ઉ — ર	નું — —	ઉ — ર	માં — સ
સાં રે ની	સાં — —	ની ધ મ	પ — ધ
મા — —	— — ય	— — —	— — —
ની સાં ની	સાં — સાં	— — —	— — —

વસન્ત

રામ સોહની હિંચ

હાં — રે	સં — ખી	ચા — લો	— ગ —
સાં — સાં	સાં સાં ની	ધ ની ની	— ની ધ
ધુ — —	વ — ન	કું — જે	— મ —
મ — ધ	મધ નીધ	મ ગ ગ	— ગ —
ધુ — રી	સ — હુ	ચા — લો	— ઝ —
રે — ગ	રેંગ મંગ	રે સા સા	— ની સા
વ — ના	રં — ગ	લ ઈ એ	— — —
ગ — મ	ધ — ની	સાં રે સાં	— — —

અંતરે

હાં — રે	સ ખી —	ચા — લો	— વ —
સાં — સાં	સાં ની ધ ની	સાં ગં ગં	— ગં —
સં — ત	આ — અ	ક — લો	— ર —
રે — ગં	રેંગ મંગ	રે સાં સાં	— સાં —
મ — ન્ત	કુ — લ	ખા — જે	— સ —
સાં ની ની	ની ધ ધ	મ ધ ધ	— ધ —
મિ — ર	ના — હિ	ડા — લે	— ઝ —
મ — ધ	મધ નીધ	મ ગ ગ	— ની સાં
વ — ના	રં — ગ	લ ઈ એ	— — —
ગ — મ	ધ — ની	સાં રે સાં	— — —

મૈયાનાં ચર્ણ

રાગ : સ્વામિપદાસ

x

યા - મા - રી -
 મૈ - યા - મા - રી -
 સાં - રે - ની - સાં -

તા - રે - ચરણે -
 તા - રે - ચરણે -
 પ - ની - પ મ પ -

છ - યું - મ ર હું -
 જૂ - ક્યું - મુ જ આ -
 ગ - ગ મ પ ની પ મ

ધ - ન્ય છે - - -
 શિ - ર છે - - -
 ગ મ ગ રે સા - - -

શિ - - ર છે - આ -
 સા મ - મ પ મ ગ મ

ઉ - - ર છે - આ -
 મ પ - પ પ મ, મ પ

લમ - - ગ ધી - ભ ર
 પ ની ધ પ પ મ મ પ

પૂ - - ર છે - , ત વ
 ગ મ ગ રે સા - , ની ની

ચરણે - જૂ - ક્યું -
 પ ની ની સાં સાં - સાં રે

શિ - - ર છે - - -
 ની સાં ની ધ પ - - -

જૂ - ક્યું - મુ જ આ -
 પ ની ની - ની સાં સાં રે

શિ - - ર છે - , - મુ
 ની સાં ની ધ પ - , - રે

હા - ગી - મૈ - યા -
 સાં - રે - ની - સાં -

તા - રે - ચરણે -
 પ - ની - પ મ પ -

જૂ - ક્યું - મુ જ આ -
 ગ - ગ મ પ ની પ મ

શિ - - ર છે - - -
 ગ મ ગ રે સા - - -

ખેલો હેરી

[આ રાસ કહાન નદિ હું વલ નારી પ્રમાણે-પણ ગવાય છે. જુઓ પૃ. ૪૮]

ખે - લો - હાં - રી - ખે - લો - હાં - રી -
પ ની સા ગ સા ની સા - પ ની સા ગ સા ની સા -

ર સિ યા વિ ભુ - હું - - ર મ ના - રી - રે -
સા પ પ પ પ - મ - ગ સા ગ મ પ મ ગ સા -

ર ઢી યા - ણી - હો - - વ જ ના - રી - રે -
સા પ પ ની ની પ પ મ સા ગ મ પ મ ગ સા -

ર સ રં - ગે - હું - - મ ત વા - રી - રે -
સા પ પ ની ની પ પ મ સા ગ મ પ મ ગ સા -

જ્ઞા - લ મ આ - જે - પ ર ઘે ર જ્ઞા - જ્યા -
સા પ પ - પ - મ - ગ સા ગ મ પ મ ગ સા -

જી - દે - હું - લ દ ના - - - રી - - -
પ ની ની સાં ની સાં પ પ સા ગ મ પ મ ગ સા -

અનુક્રમ

[કુદરતીવાળા રાસોના સ્વરોંક આખ્યા છે]

૧	આર્યકુળની કુમારી	૧૧
૨	એ ચન્દ્રમા	૧૨
૩*	સંધ્યાના ગીત	૧૩
૪*	કહાન નહિ હું વ્રજનારીને	૧૪
૫	અનન્તના હિંડોલે	૧૬
૬*	પનિહારી	૧૭
૭	રાષ્ટ્રસંધનો ઉત્સવ	૧૮
૮*	કાશ્યપના હિત જ્ઞાપ	૧૯
૯	દેવકુંજની ફુલ કુમારી	૨૦
૧૦*	મુક્તિના અધીર	૨૧
૧૧*	વસન્ત	૨૩
૧૨	કાપલને સંદેશ	૨૪
૧૩*	મૈયાના ચરણે	૨૫
૧૪	આમંત્રણ	૨૬
૧૫*	ખેલો હારી	૨૭
૧૬	આતમ ખોલ	૨૮
૧૭	ભાલી	૨૯
૧૮	રાષ્ટ્રસલાનાં વારણાં	૩૦
૧૯	આત્માના ગીત	૩૧
૨૦	રસગીતનો ઉત્સવ	૩૨

૨૧	મેઘને ઉપાસંભ	
૨૨	શમણાં	૩૩
૨૩	હૈયું અલિ: ડાલે છે	૩૪
૨૪	પ્રીતમ સાંભરે રે	૩૬
૨૫	રસતોરણે ચન્દ્રિકા	૩૭
૨૬	નંદકુંવરની પ્રીત	૩૮
૨૭	માતૃમૃગિ વધાવે	૩૯
૨૮	શાશ્વત મંચન	૪૦
૨૯	વેણીનાં કુલ	૪૧
૩૦	અણુવિશ્વાસુ	૪૨
૩૧	રસચન્દ્ર	૪૩
૩૨	રંગ કાષ્ઠ શેરો નહિ	૪૪
૩૩	આત્માનાં જયરંગ	૪૫
		૪૬

સ્વરંગ

૧	મુકિતનાં અધીર	
૨	કહાન નહિ હું મગતનારી રે	૪૭
૩	પનિહારી	૪૮
૪	દાગુંતના દિન જાય	૪૯
૫	વસન્ત	૫૦
૬	મૈયાનાં ચણું	૫૧
૭	ખેસો હોરી	૫૨
	અનુક્રમ	૫૩
		૫૪